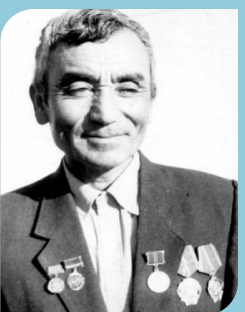
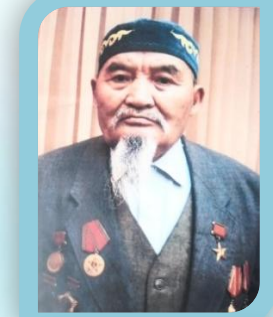

Нұра жерінде із
қалдырғандар...

2 0 2 2

Оставив след на
земле Нуринской...

Қаңтар - Январь

Баймағамбетов Жаңабылдың туғанына 100 жыл 100 лет – со дня рождения Баймагамбетова Жанабыла

Жаңабыл Баймағамбетов 1922 жылы Нұра ауданының Изенді ауылында дүниеге келген. Мектеп бітірген жылы соғыс басталды. 1941 жылы тамызда Баймағамбетовты Қызыл Армия қатарына шақырады, көп ұзамай майданға кетеді. Көптеген шайқастарға, соның ішінде атақты Корсунь-Шевченков операциясына қатысып, ерлігі мен батылдығы үшін III дәрежелі Даңқ орденімен, Отан соғысы, "1941-1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысында Германияны жеңгені үшін", "Кенигсбергті басып алғаны үшін" медальдарымен, Кеңес Одағының Маршалы Г. Жуков медалімен марапатталған.

Родился **Жанабыл Баймагамбетов** в 1922 году в селе Изенды Нуринаского района. В год окончания школы началась война. В августе 1941 года Баймагамбетова Жанабыла призывают в ряды Красной Армии, вскоре он уходит на фронт. Участвовал во многих боях, в том числе и в знаменитой Корсунь-Шевченковской операции, где проявил мужество и отвагу, был награжден орденом Славы III степени, Отечественной войны, медалями «За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг.», «За взятие Кенигсберга», медалью Маршала Советского Союза Г. Жукова.

Кержасов Базарбай Қорабайұлының туғанына 70 жыл 70 лет – со дня рождения Каржасова Базарбая Корабаевича

1952 жылы 20 қаңтарда Ынтымақ ауылында дүниеге келді. Заңгер-экономист. Білімі Қарағанды педагогикалық институтында (1974 ж.), кейін Қарағанды экономикалық университетінде (2000 ж.) Нұра ауданының тұтынушылар одағында бухгалтер, бас бухгалтердің орынбасары, бас бухгалтер, жұмыс кооперативінің бас кеңсесінің төрағасы, ауданның тұтынушылар одағының төрағасы болып жұмыс істеді. 1993 жылдан бастап Қарағанды облысы тұтынушылар басқармасының төрағасы. "Қазақстан Республикасының Тәуелсіздігіне 10 жыл" медалімен марапатталған. 2014 жылы оған Нұра ауданының **Құрметті азаматы** атағы берілді.

Родился 20 января 1952 года в селе Ынтымак. Юрист-экономист. Образование получал в Карагандинском педагогическом институте (1974 г.), затем в Карагандинском экономическом университете (2000 г.) Работал бухгалтером, зам. главного бухгалтера в Союзе потребителей Нуринаского района, главным бухгалтером, председателем головной конторы рабочего кооператива, председателем союза потребителей района. С 1993 года председатель управления потребителей Карагандинской области. Награжден медалью «10 лет Независимости Республики Казахстан». В 2014 году ему присвоено звание **Почетного гражданина** Нуринаского района.

Ақпан - Февраль

Сембаев Қадырбайдың туғанына 60 жыл 60 лет - со дня рождения Сембаева Кадырбая

4 ақпан 1962 жылы Нұра ауданының Соналы ауылында дүниеге келген. Әскерге шақырылуымен Целиноград зооветтехникумында оқыды. Кеңес әскеріне 1981 жылы 12 мамырда Целиноград ауданының әскери комиссариатынан шақырылды. Мамырдан қарашаға дейін механик-жүргізуші мамандығы бойынша әскери даярлықтан өтті. ДРА – да 1981 жылдың қараша айынан бастап нысанашы-оператор болып соғысқан, бандформалауды жою бойынша әскери операцияларға бірнеше рет қатысқан.

1982 жылы 2 маусымда взводқа Куран – о - Мунжак ауданындағы жау аэродромына қоныс аудару негізгі қонудың қонуын жабу міндеті қойылды. Ұрыс барысында Қадырбай граната атқылаушы шыққан отпен жаудың үш атыс нүктесін жойып, кеңес бөлімшелерінің сәтті қонуына ықпал етті. Сол күні әуеайлақ ауданындағы басым биіктікті тазалау кезінде ұрыста қаза тапты.

Қайтыс болғаннан кейін Жоғарғы Кеңес Президиумының 1982 жылғы 22 қыркүйектегі Жарлығымен "Қызыл Жұлдыз" орденімен марапатталды.

Родился 4 февраля 1962 году в селе Соналы Нуринаского района. До призыва учился в Целиноградском зооветтехникуме. В Советскую Армию был призван 12 мая 1981 года с военкомата Целиноградского района. С мая до ноября прошел военную подготовку по специальности механик-водитель. В ДРА воевал наводчиком – оператором с ноября 1981 года, неоднократно участвовал в боевых операциях по ликвидации бандформирований.

2 июня 1982 года взводу была поставлена задача высадиться на аэродром противника в районе Куран – О- Мунжак и прикрыть высадку основного десанта. В ходе боя Кадырбай огнем из гранатомета уничтожил три огневые точки противника, чем способствовал успешному десантированию советских подразделений. В тот же день при зачистке господствующих высот в районе аэродрома погиб в бою.

Посмертно Указом Президиума Верховного Совета от 22 сентября 1982 года был награжден орденом «Красной Звезды».

Сәуір - Апрель

Дәкен Шалабековтың туғанына 100 жыл
100 лет – со дня рождения Дакена
Шалабекова

Қарағанды облысы Нұра ауданы "Балықтыкөл" совхозының Нашарбек қыстағына дүниеге келді. Нұра ауданының қазақ мектептері оның күш-жігерінің арқасында ашылды. Соғыс қиындықтарына қарамастан, ол балаларды оқытуға бар күшін Плаховкада жаңа мектеп ашты. Жаңадан ашылған мектепке арналған жиһаз Қарағандыдан өзі бричкамен тасымалдаған.

1951 жылы Дәкен Шалабеков Қазақ КСР Ғылым академиясының Тілдер және институтына жұмысқа қабылданады. Осы жылдары ол Қарағандыға іссапарлар келеді. Бірнеше рет академияның ақын-көзшілердің фольклорлық материалдар жинау экспедициясын басқарды. Осы экспедицияның қорытындысы бойы

"Қарағандының жұмысшыларының әңгімелері мен поэзиясы" жинағы шықты. Дәкен Шалабеков 1958 жылы 37 жасында ауыр науқастан қайтыс болды. 1998 жылы Нұра ауданы Қантай ауылының мектебіне оның есімі берілді.

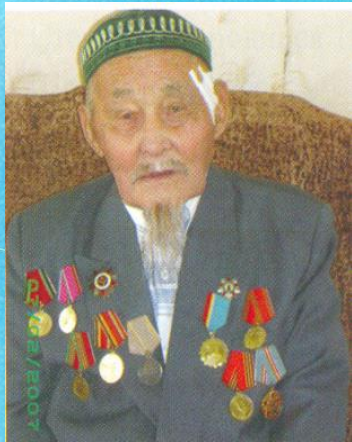
Родился на зимовке Нашарбек совхоза «Балыктыколь» Нуринаского района Карагандинской области. Д. Шалабеков внес весомый вклад в развитие образования области. Казахские школы Нуринаского района открывались благодаря его стараниям. Несмотря на тяготы войны, он приложил все усилия для обучения детей. В Плаховке открыл новую школу. Мебель для вновь открытой школы из Караганды перевёз лично сам на бричках.

В 1951 году Дакена Шалабекова приняли на работу в Институт языков и литературы Академии наук Казахской ССР. В эти годы он часто приезжает в Караганду в командировки. Несколько раз возглавлял экспедицию Академии по сбору материалов фольклора поэтов-шахтёров. По итогам этих экспедиции в 1961 году вышел сборник «Рассказы и поэзия рабочих Караганды».

Дакен Шалабеков умер в 1958 году, в возрасте 37 лет от тяжелой болезни. В 1998 году

Шәкенов Ақанның туғанына 110 жыл 110 лет - со дня рождения Шакенова Ахана

1912 жылы сәуірде туған. Туған жері-Қарағанды облысы Нұра ауданы Ленин жолы ауылы. 1940 жылы Нұра әскери комиссариатымен мерзімді қызметке шақырылған. Сталинград шайқасына қатысып, 1943 жылы ауыр жарақат алды. I дәрежелі Отан соғысы орденімен, "Жауынгерлік еңбегі үшін", "Германияны жеңгені үшін" медальдарымен, мерейтойлық медальдармен марапатталған. Соғыстан оралғаннан кейін Чкалов атындағы совхоздарда және Лениннің жолында бригадир болып бірнеше жыл бойы шопан болып жұмыс істеді, өйткені ол өмірдің мәнін тек қозғалыста көрді. 2010 жылдан Нұра ауданының **Құрметті азаматы**.

Родился в апреле 1912 года. Место рождения - с. Путь Ленина Нуринаского района Карагандинской области.

Призван на срочную службу в 1940 году Нуринским военкоматом. Участник Сталинградской битвы, где и получил в 1943 году тяжелое ранение. Награжден Орденом Отечественной Войны I степени, медалями «За боевые заслуги», «За Победу над Германией», юбилейными медалями.

Вернувшись с войны не один год проработал бригадиром в совхозах имени Чкалова и Путь Ленина, много лет трудился пастухом, потому что только в движении видел смысл жизни. **Почетный гражданин** Нуринаского района с 2010 года.

Мамыр - Май

Кеңес Одағының Батыры - Иван Михайлович Колодийдің туғанына 110 жыл 110 лет - со дня рождения Ивана Михайловича Колодия – Героя Советского Союза

1912 жылы Қарағанды облысы Нұра ауданы Киевка ауылында дүниеге келген. Майданға Өзбекстаннан кетті. 1943 жылы "Жауынгерлік еңбегі үшін" және "Ерлігі үшін" медальдарымен марапатталған. КСРО Жоғарғы Кеңесі Президиумының 1943 жылғы 30 қазандағы Жарлығымен Днепрден өту кезінде көрсеткен ерекше ерлігі үшін ефрейтор Колодий И.М. **Кеңес Одағының Батыры** атағы берілді. 1954 жылы қайтыс болды. Батырдың есімімен Өзбекстанның

Сурхандарьин облысындағы сариасийский Дом пионеров и школьников Күштердің орталық музейінде қойылған.

Родился в 1912 году в с.Киевка Нуринаского района Карагандинской области. На фронт ушел из Узбекистана. В 1943 году награжден медалями «За боевые заслуги» и «За отвагу». Указом Президиума Верховного Совета СССР от 30 октября 1943 года за исключительный героизм, проявленный при форсировании Днепра, ефрейтору Колодию И.М. было присвоено звание **Героя Советского Союза**.

Умер в 1954 году. Именем Героя назван сариасийский Дом пионеров и школьников Сурхандарьинской области Узбекистана. Радиостанция и автомат героя экспонируются в Центральном музее Вооруженных Сил в Москве.

Ордабаев Рахметолланың туғанына 90 жыл 90 лет – со дня рождения Ордабаева

Рахметоллы

Ерте жастан бастап жұмыс істеді. 1947-1948 жылдары Ақмола қаласындағы Сталин мектебін бітірген. 1952-1956 жылдары Приморск өлкесінде Кеңес Армиясы қатарында қызмет етті. Қызмет етіп, үйге келіп, өзінің комбайны, тракторы үшін отырды және 45 жыл бір жерде жұмыс істеді. Р.Ордабаев жақсы диқаншы, механизатор болған. 60-70 жылдары ең үздік, алдыңғы қатарлы механизатор медальдар мен грамоталармен марапатталды.

1970 жылы 11 қыркүйекте ауыл шаруашылығындағы жетістіктері үшін қола медальмен марапатталды. 1967 жылы бірінші Ленин орденімен, кейін екінші Ленин орденімен марапатталды. ХШЖК көрмесінің

1970 жылы "Қазақ КСР Ауыл шаруашылығының еңбек сіңірген қызметкері" атағын алды. "Тың және тыңайған жерлерді игеруге 50 жыл" медалімен марапатталған. Қоғамдық қызметпен белсенді айналысты. 1971-1975 жылдары Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің депутаты болды.

Родился в колхозе им. Кирова Нуринаского района в ауле Жамбыл. С ранних лет трудился. В 1947-1948 г. окончил Сталинскую школу в г. Акмола. В 1952-1956 годах служил в рядах Советской Армии в Приморском крае. Отслужив, приехал домой и сел за свой комбайн, трактор и проработал на одном месте 45 лет. Рахметолла Ордабаев был хорошим земледельцем, механизатором. 60-70 годы был самым лучшим, передовой механизатор был награжден медалями и грамотами. 11 сентября 1970 году награжден бронзовой медалью за достижения в сельском хозяйстве. В 1967 году награжден первым орденом Ленина, затем получает второй орден Ленина. Был награжден медалями 3 степени выставки ВДНХ. В 1970 году получил звание «Заслуженный работник сельского хозяйства Каз ССР». Награжден медалью «50 лет освоения целинных и залежных земель».

Ордабаев Рахметолпа активно занимался общественной деятельностью. В 1971-1975

Маусым - Июнь

Бақыт Несіпбайқызы Қайырбекованың туғанына 85 жыл

85 лет – со дня рождения Каирбековой Бахыт

Несіпбайқы 1962 жылы Қарағанды мемлекеттік медицина институтын бітірген. 1962 жылдан 1999 жылға дейін аудандық медициналық бірлестікте дәрігер – педиатр мамандығы бойынша еңбек етті. 1975 жылы "Коммунистік еңбек Екпіндісі" атағымен, 1976 жылы "Еңбек Қызыл Ту" орденімен, сондай-ақ Министрлік пен аудан әкімінің грамоталарымен марапатталған.

В 1962 году окончила Карагандинский государственный медицинский институт. С 1962 года по 1999 год проработала в районном медицинском объединении по специальности врач – педиатр. Награждена в 1975 году званием «Ударник коммунистического труда», в 1976 году орденом «Трудового Красного Знамени» а также грамотами Министерства и Акима района.

Қыркүйек - Сентябрь

"Щербаковский" совхозында өрт кезінде астық алқабын құтқару кезінде қаза тапқан өрт сөндірушілер **В.Котешков пен Н.Грибов** ерлігіне "60 жыл. Содан кейін коммунистер сияқты өмір сүрген ерлер" тракторшы туралы хабар бүкіл елге таралды. Нанды құтқару үшін жасалған ерлікті еске алу үшін В. Котешков пен Н.Грибов қайтыс болғаннан кейін "Құрмет Белгісі" орденімен

марапатталды. КСРО Жоғарғы Кеңесі Президиумының Жарлығына КСР Жоғарғы Кеңесі Президиумының төрағасы Л.Брежнев және КСР Жоғарғы Кеңесі Президиумының хатшысы М. Георгадзе қол қойды. №1 бригада олар В.Котешковтың есімімен аталды. Молдовада Н. Грибов оқыған мектеп және ол өскен ауыл оның есімімен аталған. Грибовтың есімі БЛКЖО ОК Құрмет Кітабына енгізілген. Оның есімі Дунай пароходының кемесі. "Отты тракторшылар" деректі фильмі "Молдова-фильм" студиясымен жарық көрді. А. Сахнин "отты тракторшылар" атты очерк жазды. "Щербаковский" совхозының ұжымы обелиск орнатты. Щербаковский ауылында көше атауына Н.Грибова және В. Котешков есімдері берілді.

60 лет - со дня подвига «огненных трактористов **В.Котешкова и Н.Грибова**, погибших при спасении хлебного поля во время пожара в совхозе «Щербаковский». Вся страна облетела тогда весть о двух трактористах, которые жили, как коммунисты.

В память о героическом подвиге, совершенном во имя спасения хлеба, В.Котешков и Н.Грибов посмертно были награждены орденами «Знак почета». Указ Президиума Верховного Совета СССР подписан председателем Президиума Верховного Совета ССР Л.Брежневым и секретарем Президиума Верховного Совета ССР М.Георгадзе. Бригаду №1 назвали именем В. Котешкова. Училище, где учился Н.Грибов в Молдавии и село, где он вырос, названы его именем. Имя Грибова занесено в Книгу почета ЦК ВЛКСМ. Его имя носит теплоход Задунайского пароходства. Выпущен документальный фильм «Огненные трактористы» студией «Молдова-фильм». А.Сахнин по горячим следам написал очерк «Огненные трактористы». Коллектив совхоза «Щербаковский» установил обелиск. Имена Н.Грибова и В.Котешкова узнают в названиях улиц в селе Щербаковском

Қазан - Октябрь

**Дауылбай Мейрамұлы Құсайыновтың туғанына 75 жыл
75 лет – со дня рождения Кусаинова Дауылбая
Мейрамовича**

Киевка кентінде туған. 1971 жылы Целиноград ауыл шаруашылығы институтын бітірген. Еңбек жолын "Балықтыкөл" кеңшарында механик, кейін "Қазсельхозтехникасында" инженер болып бастаған. 1975-1979 жылдары "Трудовик" совхозының партия комитетінің хатшысы болды. 1979-1985 жылдары ауыл шаруашылығы қызметкерлерінің аудандық кәсіподақ комитетінің төрағасы. 1985 жылдан 1986 жылға дейін облыстық партия комитетінің нұсқаушысы болып жұмыс істейді.

Аудандық партия комитетінің екінші хатшысы (1986-1991). Нұра ауданының әкімі 1996 жылдан 2007 жылға дейін. 2007 жылдан Мәжіліс депутаты болды. "Құрмет" орденімен марапатталған. 2010 жылдан құрметті демалыста. 2012 жылы Дауылбай Мейрамұлына Нұра ауданының **Құрметті азаматы** атағы берілді.

Родился в п. Киевка. В 1971 году окончил Целиноградский сельскохозяйственный институт.

Свой трудовой путь начал механиком совхоза «Балыктыколь», затем работал инженером в «Казсельхозтехнике». С 1975 по 1979 годы был секретарем парткома совхоза «Трудовик». С 1979 по 1985 годы председатель районного профсоюзного комитета сельскохозяйственных работников. С 1985 по 1986 год работает инструктором областного партийного комитета. Затем вторым секретарем районного партийного комитета (1986-1991). Акимом Нуринаского района с 1996 года по 2007 год. С 2007 года стал депутатом Мажилиса.

Награжден орденом «Курмет». С 2010 года на заслуженном отдыхе. В 2012 году Даулбай Мейрамовичу присвоено звание **Почетного гражданина** Нуринаского района.

Желтоқсан - Декабрь

Николай Алексеевич Кузнецовтың туғанына 100 жыл 100 лет - со дня рождения Кузнецова Николая Алексеевича

1922 жылы 19 желтоқсанда Нұра өзенінің жағасында Ново-Карповка (Байтуған) ауылында дүниеге келген. 1932 жылы ашаршылық Қазақстанның кең аумағын қоның ішінде Байтуған да бар, Кузнецовтар отбасы Омбы облысының Мариновка стансасына көшіп барады, онда анасының туыстары тұрған. Николай Кузнецов қатарына қабылданды. Ал 1941 жылы ол әуе механиктері әскери мектебінің курсанты болды. Екі жылдан кейін ол өзінің алғашқы тәуелсіз ұшуын өткізді, 1943 жылдың қарашасынан бастап оның қызметі Гвф Крган ұшқыштар мектебінде басталды.

1941-47 жылдары Қызыл Әскер қатарында болды. Соғыс кезінде селищенск әскери авиамеханиктер мектебін, кейін ұшқыштар мектебін бітірген. 1947 жылдан бастап бүкіл өмір азаматтық авиациямен байланысты. Қатардағы ұшқыштан бастап Қазақ азаматтық авиация басқармасының бастығына дейінгі еңбек жолынан өтті.

Родился 19 декабря 1922 года в с.Ново-Карповка (Байтуган) на берегу реки Нура. В 1932 году голод охватил обширную территорию Казахстана, в том числе и Байтуган, семья Кузнецовых переезжает на станцию Мариновка Омской области, где проживали родственники по линии матери.

Там, в школе им. С.М. Кирова восьмиклассник Николай Кузнецов был принят в ряды ВЛКСМ. А в 1941 году он уже становится курсантом военной школы авиамехаников. Спустя два года он провел свой первый самостоятельный полет, с ноября 1943 года началась его служба в Крганской школе пилотов ГВФ. В 1941-47 годах служил в рядах Красной Армии. Во время войны закончил Селищенскую военную школу авиамехаников, затем школу пилотов. С 1947 года вся жизнь связана с гражданской авиацией. Прошел трудовой путь, начиная с рядового пилота до начальника Казахского управления гражданской авиации.

Төлеубаев Дәулен Төлеубайұлының туғанына 95 жыл 95 лет – со дня рождения Тулеубаева Даулена Тулеубаевича

Социалистік Еңбек Ері, ҚазКСР еңбек сіңірген ауыл шаруашылық қызметкері. 1973 жылы Октябрь революциясы орденімен марапатталды. Ауылшаруашылық өнімдерін өндірудегі жетістіктері үшін оның есімі алтын Құрмет кітабына енгізілген. 2000 жылдың 9 қарашасында Дәулен Төлеубайұлына Нұра ауданының **Құрметті азаматы** атағы берілді. 2007 жылы қайтыс болды.

Герой Социалистического Труда, заслуженный работник сельского хозяйства КазССР. В 1973 году был награжден орденом Октябрьской революции.

За достижения в производстве сельскохозяйственной продукции его имя занесено в Золотую Почетную книгу.

9 ноября 2000 года Даулenu Тулеубаевичу присвоено звание **Почетного гражданина** Нуринского района. Умер в 2007 году.

Николай Плешаковтың туғанына 55 жыл 55 лет – со дня рождения Николая Плешакова

Ауған халқы үшін өмір сүрмес бұрын, Омбы теңіз училищесін бітіріп, кеме жүргізу дипломымен Ленанефть – 2052 танкерінде тәжірибеден өтті. Әскер қатарына 1986 жылдың сәуір айында шақырылды. Қызметінің алғашқы күндері Ферғана қаласының әуе-десанттық оқу бөлімінде өтті. Кейін Ауғанстанға пулемет взводына жіберілді. Өзінің алғашқы жарасын көзге ұрып, батальон дәрігерінің өмірін сақтап, баспана секіріп, пулеметтің отымен душмандарды ұйықтап, содан кейін шегінуге мәжбүр болды. Екіншісі-Кандагар маңындағы Даман уезіндегі операция кезінде күзет тобын басқарды. Оқ оң құлаққа өтіп, бастың артына шықты. Бүкіл топ оның эвакуациясын ұстады, ол әлі сөйлей алатын кезде, жігіттерге сүйеніп жүрді. Содан кейін ол көруді тоқтатты... және 1987 жылы 29 желтоқсанда операциялық үстелде қайтыс болды. Оның есімі анасы тұратын аудан орталығындағы көше атауында да мәңгі сақталады.

Прежде чем отдать жизнь за афганский народ, закончил Омское мореходное училище и, с дипломом судоводителя прошел практику на танкере «Ленанефть»- 2052. В армию был призван в апреле 1986-го года. Первые дни службы прошел в воздушно-десантной учебной части города Ферганы. Затем был отправлен в пулеметный взвод в Афганистан. Первое свое ранение осколком в глаз получил, спасая жизнь доктору батальона, выскочив из своего укрытия и огнем пулемета заставив душманов залечь, а затем отступить.

Второе – во время операции в уезде Даман вблизи Кандагара, когда возглавлял дозорную группу. Пуля прошла в правое ухо и вышла на затылке. Вся группа прикрывала его эвакуацию, когда он еще мог говорить, идти, опираясь на ребят. Потом перестал видеть... и умер на операционном столе 29 декабря 1987 года. Его имя также увековечено в названии улицы районного центра, где проживает его мать.